

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. május 14.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2009. május 14. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésszre pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!**a) Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt topográfiai fogalmakat!**

1. ....-szoros
2. ....-tenger
3. .... (ország)
4. .... (ország)
5. .... (ország)

5 pont	
--------	--

b) Nevezze meg azt a csatornát, amelyen keresztül a 2-es számmal jelölt tengerről a Földközi-tengerre juthatunk! .....

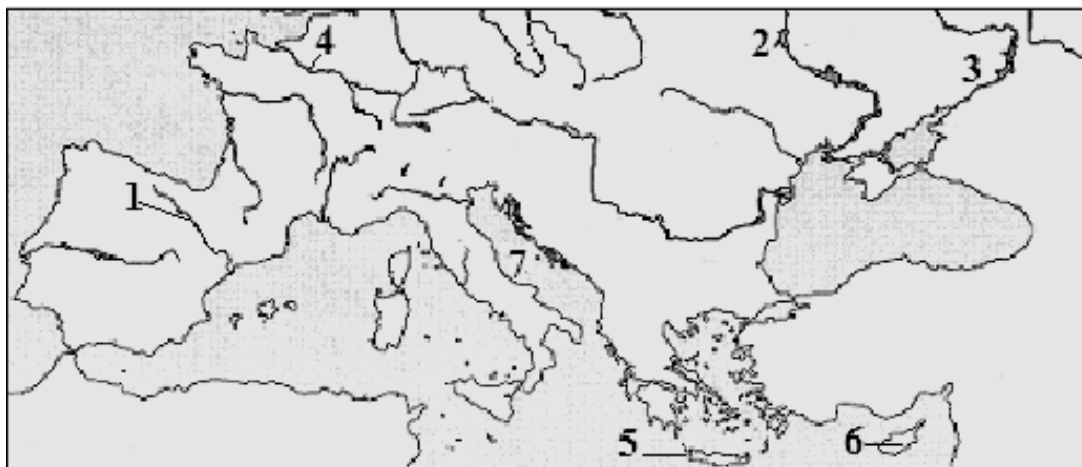
1 pont	
--------	--

c) Nevezze meg a térképen számokkal jelölt országok népességének közös vallását!

.....

1 pont	
--------	--

7 pont	
--------	--

2. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!**a) Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt topográfiai fogalmakat!**

1. .... (folyó)
2. .... (folyó)
3. .... (folyó)
4. .... (folyó)
5. .... (sziget)
6. .... (sziget)
7. .... - tenger

7 pont	
--------	--

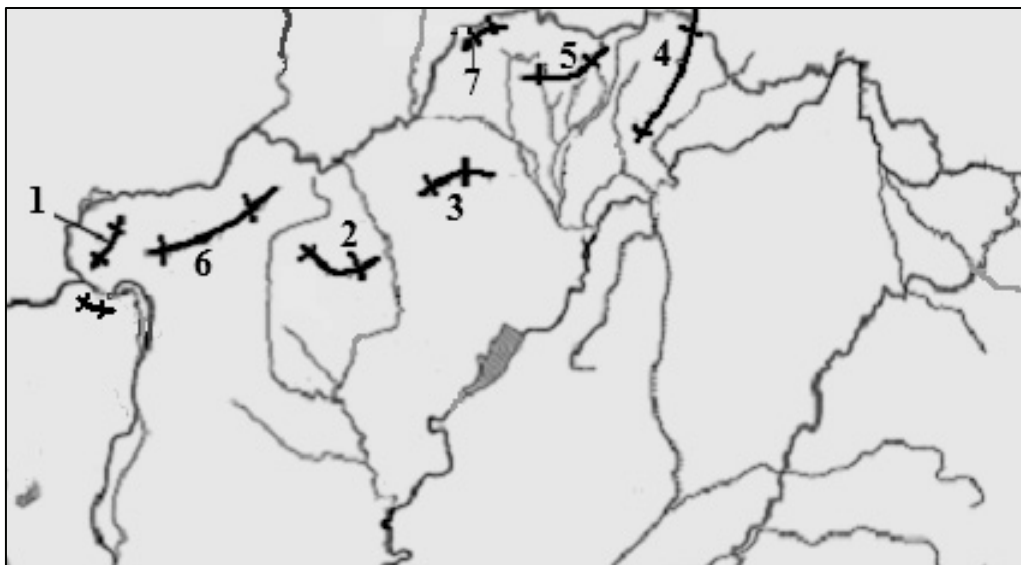
b) Mely két félsziget között helyezkedik el a 7-es számmal jelölt tenger?

A ..... - és a ..... -
félsziget között.

2 pont	
--------	--

9 pont	
--------	--

3. Egy turistacsoport a térképvázlatban bejelölt hegységekben kirándult. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

- a) Mely hegységeket jelölik az alábbi sorszámok? Írja a hegységek nevét a megfelelő sorszám után a vonalra!

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

7 pont

- b) Mi a jellemző felépítő köze az alábbi számokkal jelölt hegységeknek?

1. ....
3. ....

2 pont

9 pont

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám: 25 pont

Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
1.	7	
2.	9	
3.	9	
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		
ÖSSZESEN	25	

_____
javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

_____
javító tanár

_____
jegyző

Dátum: ..... Dátum: .....

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2009. május 14. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon**!

2. rész*A feladatlap-rész megoldásához atlasz használható!***1. Egy család hétvégi túrát tervez. Hegyesfaluból indulnak és Völgyvárba szeretnének eljutni. Oldja meg a túra tervezésével kapcsolatos feladatokat!**

- a) A két település távolsága az 1 : 250 000 méretarányú autóstérképen 15 cm. Milyen messze vannak egymástól a valóságban? *A választ egy tizedesjegy pontossággal adja meg!*

A számítást itt végezze!

A két település távolsága a valóságban: ..... km.

2 pont	
--------	--

- b) Völgyvár közelében a térkép egy nagyobb tavat jelöl. A tapon két adat olvasható: az egyik egy feketével írt aláhúzott szám, a másik kék színnel vastagon írt adat. Mit jelölnek ezek?

Az aláhúzott fekete szám: .....

A vastag kék szám: .....

2 pont	
--------	--

4 pont	
--------	--

2. Írja a megadott földrajzi nevek mellé az azokra legjellemzőbb felszínforma nevét az alábbi szókészlet felhasználásával! Nem tud minden fogalmat felhasználni, de egy földrajzi név mellé csak egy kifejezés írható!

tanúhegy,   alföld,   fennsík,   magashegység,   hegy,
dombság,   középhegység,   medence,   mélyföld

Őrség = ...

Andok = ...

Mezopotámia = ...

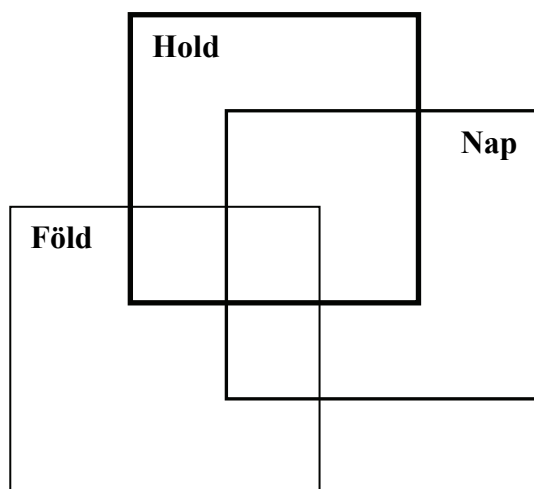
Tibet = ...

Pennine = ...

Fuji = ...

6 pont	
--------	--

3. Mely égitestre, égitestekre vonatkoznak a következő megállapítások? Írja az állítások számát a megfelelő négyzetbe!

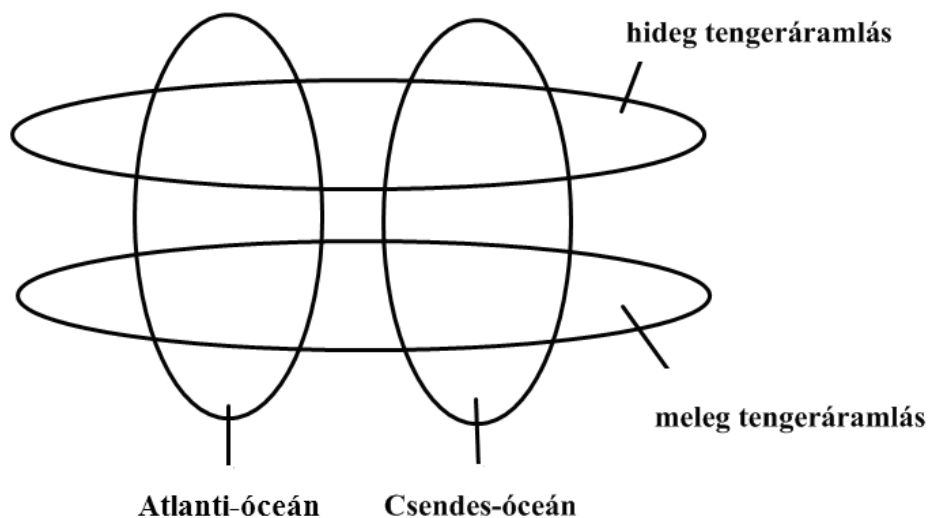

1. Saját fénye van.
2. 1 CsE-re (csillagászati egységre) van a Földtől.
3. Felszínén kráterek is vannak.
4. Tengelykörüli forgásának ideje megegyezik keringésének idejével.
5. Jellegzetes mozgása a tengelykörüli forgás és a keringés.
6. Bolygó.

6 pont

4. Írja a tengeráramlásokat jelölő betűket a halmazábra megfelelő helyére!

- A) Oja-shio-áramlás
- B) Észak-atlanti-áramlás
- C) Kuro-shio-áramlás
- D) Humboldt-áramlás
- E) Golf-áramlás
- F) Labrador-áramlás

6 pont

5. A táblázat az Andok Egyenlítőn fekvő részeinek jellemzőit mutatja be. Oldja meg a feladatokat a táblázat információi alapján!

Magassági övek	Az adott magassági öv felső határa (méter)	Évi középhőmérséklet (°C)	Egyéb éghajlati jellemzők	Természetes növényzet/jellemző gazdasági növények
E		≤ 0	Állandó hótakaró.	
D	4800	0–6	Felső határa a hóhatár.	Kopár hegyvidék, törpe fák és cserjék.
C	3800	6–16	A fagyok már rendszeresen előfordulnak.	Felső határa a zárt erdők határa is egyben; búza.
B	2400	16–22	A csapadék itt a legtöbb a hegység egyenlítői részén (2000 mm/év felett).	Kávé.
A	1000	22–28	Minimum 1500 mm az évi csapadék-mennyiség.	Trópusi esőerdő.

Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis állítások sorszáma elé!

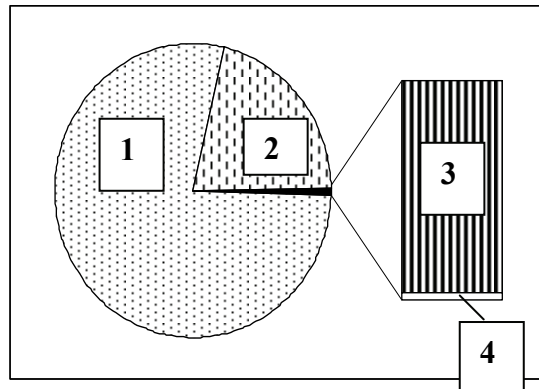
- ..... 1. A hegységben a csapadék mennyisége a tengerszint feletti magassággal arányosan növekszik.
- ..... 2. 900 méter magasságban hasonló a természetes növénytakaró, mint az adott földrajzi szélességen a tengerparti síkságokon.
- ..... 3. A **C** magassági övben a valódi mérsékelt öv szárazföldi területéhez hasonló természetföldrajzi viszonyok jellemzőek.
- ..... 4. Az évi középhőmérséklet az **E** magassági övtől az **A** magassági öv felé csökken.
- ..... 5. A **D** magassági öv a tundrának felel meg.
- ..... 6. Az Andokban 2-3000 méter magasságban gyakran találunk városokat, mert az éghajlati feltételek kedvezőek a letelepedéshez.
- ..... 7. A **B** magassági öv jellemzői már a meleg-mérsékelt övvel azonosak.

7 pont	
--------	--

6. Oldja meg a légkör anyagaival kapcsolatos feladatokat!

- a) Az ábra a légkör különböző gázainak térfogat szerinti aránya alapján készült. Állapítsa meg, hogy az egyes számok melyik gáznak felelnek meg! Karikázza be a gázok megfelelő arányait jelölő felsorolás (csoport) betűjelét!

- A) 1-oxigén, 2-nitrogén, 3-argon, 4-szén-dioxid
 B) 1-nitrogén, 2-oxigén, 3-argon, 4-szén-dioxid
 C) 1-oxigén, 2-nitrogén, 3-szén-dioxid, 4-argon
 D) 1-nitrogén, 2-oxigén, 3-szén-dioxid, 4-argon

1 pont

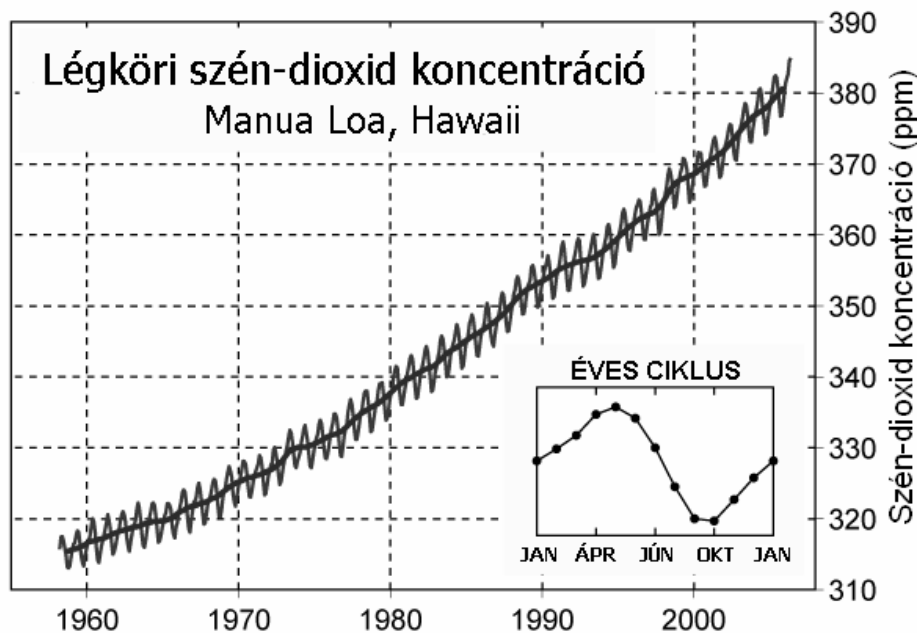
- b) Csoportosítsa az a) feladatban felsorolt gázokat mennyiségük tartóssága alapján! Írja a gázok nevét a megfelelő helyre! Pontot csak akkor kaphat, ha minden gázt elhelyez a megfelelő csoportban.

Állandó gáz: .....

Változó gáz: .....

2 pont

- c) A diagram a légköri szén-dioxid koncentráció változását mutatja a XX. század második felében egy Hawaii-szigeteken működő obszervatórium mérései alapján.

(ppm: milliommódnai térfogat)

Forrás: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Mauna_Loa_Carbon_Dioxide-hu.png

Fogalmazza meg az ábra alapján, hogyan változik egy év alatt a légköri szén-dioxid koncentrációja!

.....
 .....

Számítsa ki, hogy hány %-kal növekedett a szén-dioxid koncentráció az ezredfordulóra az 1980-as értékhez képest! Az eredményt egész számra kerekítse!

A számítást itt végezze!

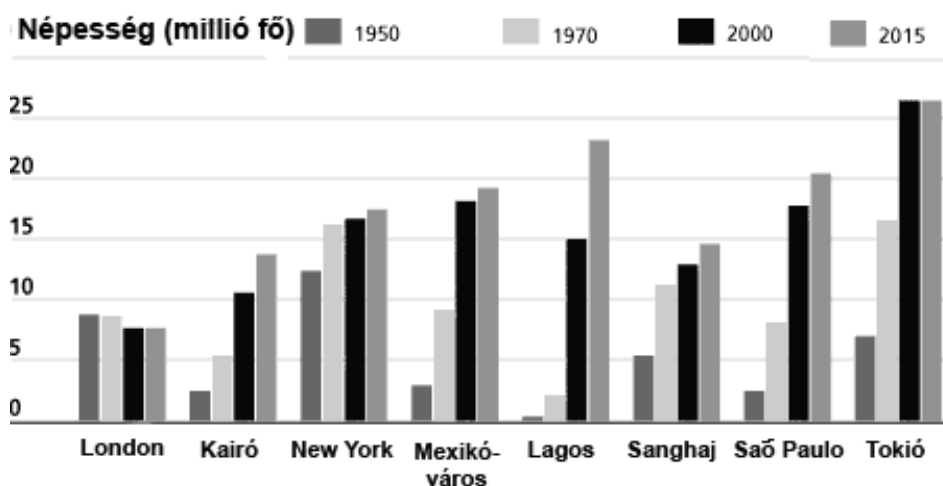
Növekedés: ..... %

4 pont

7 pont

7. Oldja meg a városok népességszámának alakulására vonatkozó feladatokat!

a) Tanulmányozza az alábbi diagramot, majd válaszoljon ennek alapján a kérdésekre!

- Mely kontinens nagyvárosa volt a legnépesebb 1950-ben?
 .....
- Melyik város népességszámának növekedési üteme volt a legnagyobb a XX. század végén?
 .....
- Nevezzen meg egy olyan várost, amelynek népességszáma már várhatóan nem nő tovább a XXI. század elején!
 .....

3 pont

- b) Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis állítások sorszámára elé!

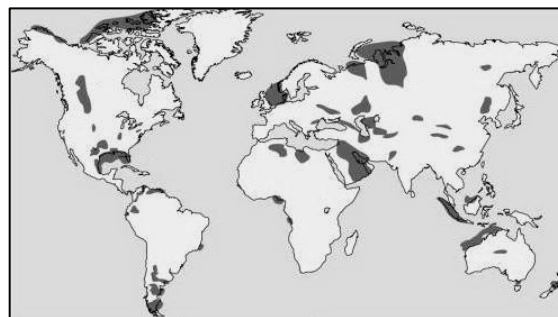
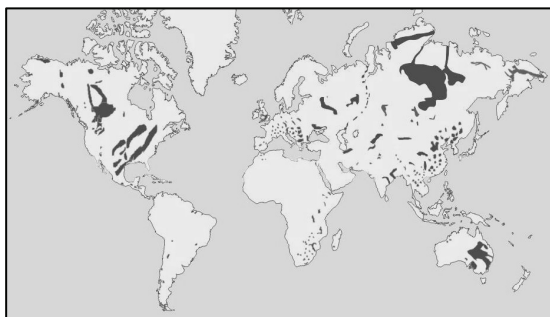
- ..... 1. A fejlett országok nagyvárosainak népességszáma napjainkban lassabban nő, mint a fejlődő országoké.
- ..... 2. Afrikában még nem tapasztalható a nagyvárosok népességszámának jelentős növekedése.
- ..... 3. Latin-Amerikában a XXI. század elején gyarapszik a legnagyobb mértékben a városi lakosság száma.

3 pont

6 pont

8. Oldja meg az alábbi feladatokat!

- a) Írja a térképvázlat alá, hogy melyik ábrázolja a fontosabb kőszén és melyik a fontosabb kőolaj-lelőhelyeket!

1. ....

2. ....

2 pont

- b) Írjon **X** jelet az igaz állításnak megfelelő mezőbe! A szükséges válasznál több bejelölése pontlevonással jár.

	A kőszén és a kőolaj:
Elsődleges energiaforrás	
Másodlagos energiaforrás	
Megújuló energiahordozó	
Fogyó energiahordozó	

2 pont

4 pont

- 9. A hiányos mondatok Olaszország természeti és társadalmi adottságaira vonatkoznak. Keresse ki a szókészletből a megfelelő kifejezéseket, és írja a sorszámukat a szöveg megfelelő kipontozott helyére! A szókészlet egyes elemei többször is szerepelhetnek, de olyan is van, amely egyszer sem.**

Szókészlet:

1. Genova,	9. „kék banán”,
2. Milánó,	10. ipari háromszög,
3. Róma,	11. Pó síksága,
4. Nápoly,	12. köszén,
5. Torino,	13. földgáz,
6. északi,	14. Alpok,
7. déli,	15. Appenninek,
8. magas,	16. Rhône deltája

Olaszország társadalmi-gazdasági szempontból két részre osztható. A/Az ..... területek jóval fejlettebbek. Itt ..... az egy főre jutó GDP értéke, és kevesebb a munkanélküli. Itt található az ország ipari szíve, az ún. .... Ezt ..... , ... és ..... városok alkotják. A/az ..... országrész természeti adottságai kedvezőbbek. Itt található a termékeny ....., ahol ..... lelőhelyek is vannak. A/Az ..... déli láncai vonzzák a téli sportok és a szép tájak szerelmeseit.

10 pont	
---------	--

- 10. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis állítások sorszáma elé!**

- ..... 1. A kereslet gyors növekedése inflációt okozhat.
- ..... 2. A konvertibilis valuta korlátozás nélkül átváltható bármely más valutára.
- ..... 3. A valutaárfolyam a valuták egymáshoz viszonyított értéke.
- ..... 4. Valamely ország törvényes fizetőeszköze a deviza.
- ..... 5. A részvény olyan értékpapír, amely tulajdonosi jogokat is biztosít.

5 pont	
--------	--

- 11. Írja a jellemző iparág betűjelét a város sorszáma elé!**

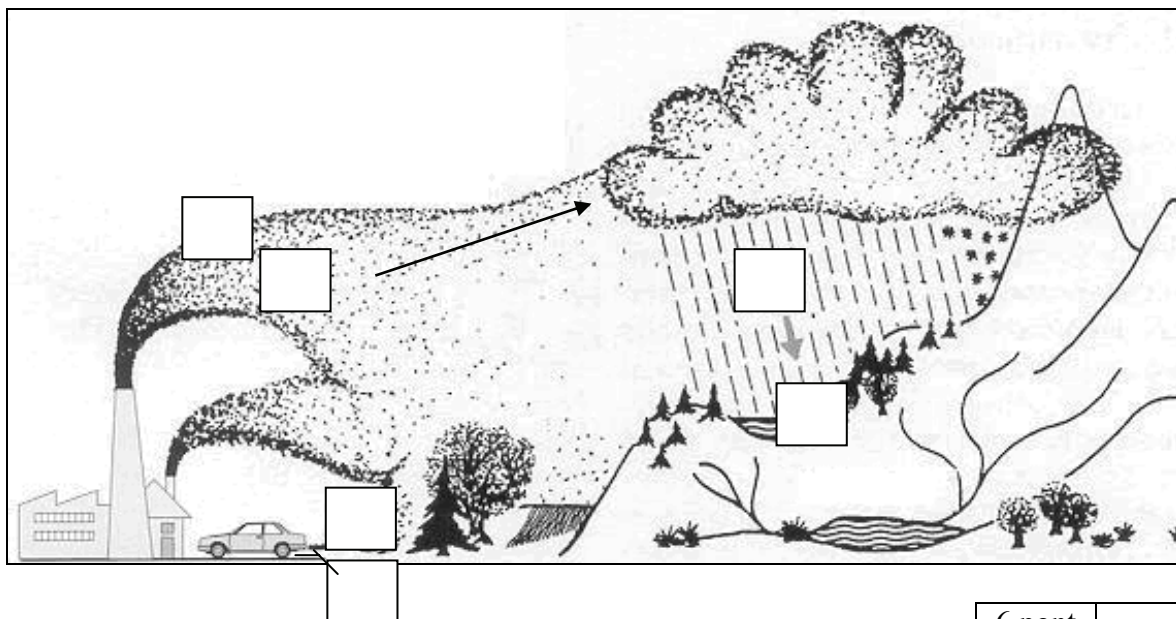
A) Gépjárműipar	..... 1 Győr
B) Gyógyszeripar	..... 2 Békéscsaba
C) Energiaipar	..... 3 Százhalombatta
D) Élelmiszeripar	..... 4 Debrecen
	..... 5 Esztergom

5 pont	
--------	--

12. Oldja meg az alábbi feladatokat!

a) Egészítse ki az ábrát a megfelelő számok beírásával! *Egy szám több helyre is írható!*

1. Elsavanyodás.
2. Kén-dioxid kibocsátása.
3. Nitrogén-oxidok kibocsátása.
4. Savas csapadék.
5. Szén-dioxid kibocsátása.

6 pont

b) Válaszoljon a kérdésekre!

1. Nevezzen meg két globális környezeti problémát, amelynek kialakulásáért a szén-dioxid és a metán gáz mennyiségének növekedése a felelős!
  - .....
  - .....
2. Milyen következménye van a freon és egyéb halogénezett (CFC) gázok kibocsátásának?
  - .....

3 pont

9 pont

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:	75 pont
---	----------------

A feladatlappal elérhető összes pontszám:	100 pont
--	-----------------

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	4	
	2.	6	
	3.	6	
	4.	6	
	5.	7	
	6.	7	
	7.	6	
	8.	4	
	9.	10	
	10.	5	
	11.	5	
	12.	9	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

---

javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám	programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

---

javító tanár

---

jegyző

Dátum: ..... Dátum: .....